Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 1997–1998

21 501-02 Algemene Raad

Nr. 252 **BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 2 juni 1998

Conform de bestaande afspraken heb ik de eer U hierbij te doen toekomen het **verslag** van de Algemene Raad d.d. **25/26 mei 1998**.

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken.
M. Patijn

KST29904
ISSN 0921 - 7371
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 1998

VERSLAG VAN DE ALGEMENE RAAD D.D.25/26 MEI 1998

Agenda 2000

Het Voorzitterschap presenteerde in het kader van de besprekingen van Agenda 2000 een tweede voortgangsrapport, waarin de stand van zaken wordt gegeven van de discussie in Brussel over de verschillende deelonderwerpen van Agenda 2000 (Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, Structuur- en Cohesiefondsen, pretoetredings-instrumenten en financieel kader) en de posities van de lidstaten.

Voorts heeft de Raad een algemene bespreking aan het gehele Agenda 2000 pakket gehouden, waarbij alle lidstaten op hoofdlijnen hun posities hebben weergegeven. Dit gebeurde in aansluiting op de technische besprekingen in de verschillende ambtelijke gremia en de laatste Ecofin van 19 mei jl. Nederland heeft langs de lijnen van de notitie over Agenda 2000 die U op 3 april jl. is toegegaan, geïntervenieerd.

Tot slot is het Voorzitterschap teruggekomen op de discussie in de Algemene Raad van 28 april jl. over de gewenste modaliteiten voor samenwerking met het Europees Parlement over Agenda 2000. Reden is dat de Voorzitter van het Europees Parlement, Gil-Robles, in antwoord op de brief van de Voorzitter Cook terzake, heeft aangegeven slechts gedeeltelijk tegemoet te zijn gekomen aan de wens van het Europees Parlement om flexibel met het besluitvormingsproces rondom Agenda 2000 om te gaan. De meeste delegaties, waaronder Nederland, hebben gepleit voor een actieve rol van het Europees Parlement.

Ter Uwer informatie is het Voorzitterschapsdocument inzake Agenda 2000 bijgevoegd[1].

Gedragscode voor wapenexport

De Algemene Raad bereikte politieke overeenstemming over een EU gedragscode voor wapenexporten. De gedragscode is een uitwerking van de acht EU criteria voor wapenexporten uit 1991 en 1992. Na bespreking door juristen en taalkundigen zal de tekst van de gedragscode op Raad van 8/9 juni a.s. als A-punt (hamerstuk) ter goedkeuring voorliggen.

De belangrijkste resterende geschilpunten waren de notificatieprocedure en de openbare jaarrapporten. Behalve Frankrijk wensten alle Lid-Staten een ruime notificatie-procedure en openbare jaarrapporten over wapenexporten. Teneinde overeenstemming mogelijk te maken, werd uiteindelijk aan de Franse bezwaren toegegeven.
Sommige Lid-Staten, waaronder Nederland, hebben zich echter het recht voorbehouden unilateraal ruimer te notificeren dan de code voorschrijft. Dit houdt in dat wanneer een Lid-Staat wel levert waar een andere Lid-Staat dit niet heeft gedaan, de Lid-Staat die niet heeft geleverd alle andere Lid-Staten kan informeren, dat een andere lidstaat wel tot leverantie zal overgaan.
Nederland is verheugd over de totstandkoming van de gedragscode. De gedragscode is in ieder geval een stap naar een uniformere en hopelijk ook striktere toepassing van de bestaande acht EU criteria voor wapenexporten.

Voorbereiding voor de Associatieraad EU-Turkije

De Associatieraad met Turkije, voorzien en marge van de Algemene Raad van 25 mei jl., heeft niet plaatsgevonden, nadat de Turkse regering op 21 mei jl. haar deelname had afgezegd. Tijdens de Raad heeft Minister Cook

[1] Ter inzage gelegd bij de afdeling Parlementaire Documentatie.

kort verslag gedaan van zijn inspanningen – onder meer door een bezoek aan Ankara op 19 mei jl. – om de Turkse regering te overtuigen van het belang de Associatieraad te laten doorgaan.

Westelijke Balkanlanden

Tegen de achtergrond van de voortdurende crisis in Kosovo besprak de Algemene Raad de situatie in Voormalig Joegoslavië. De Raad concludeerde dat het voorbereide Gemeenschappelijke Standpunt m.b.t. de investeringsstop voor de Federale Republiek Joegoslavië (vooralsnog) niet wordt aangenomen. Verder werd vastgelegd dat de Raad vastbesloten is dit Gemeenschappelijk Standpunt aan te nemen en uit te voeren, indien Belgrado weigert te komen tot een substantiële dialoog en betekenisvolle stappen ter vermindering van het geweld en de spanning in Kosovo. Op deze en andere maatregelen zal de Algemene Raad van 8 juni a.s. terugkomen.
Wat betreft Kroatië bevestigde de Algemene Raad de eerder besproken aanpak m.b.t. de terugkeer van vluchtelingen: aan de hand van o.a. de uitvoering door Zagreb van de «mandatory instructions» zal beoordeeld worden in hoeverre Kroatië voldoet aan de verplichtingen die dit land op zich heeft genomen. De Commissie gaf te kennen met een voorstel te willen komen waarmee de Algemene Raad op 29 juni a.s. eventueel een besluit zou kunnen nemen over de voortzetting (dan wel opschorting) van de autonome handelsmaatregelen.

India Kernproeven

De Algemene Raad nam een verklaring aan inzake de nucleaire proefnemingen van India. In de verklaring veroordeelt de EU de nucleaire proefnemingen van India en roept ze het land op om af te zien van verdere proeven en over te gaan tot ondertekening van het Non Proliferatie Verdrag en het Kernstop Verdrag. De Raad gaf aan de situatie nauwgezet te zullen volgen en alle noodzakelijke maatregelen te zullen nemen indien India niet overgaat tot ondertekening van genoemde verdragen.

Daarnaast heeft de Raad begrip uitgesproken voor de zorg van Pakistan m.b.t. vrede en veiligheid in de regio. De Raad riep de Commissie op om het samenwerkingsakkoord met Pakistan spoedig te ondertekenen en mogelijkheden voor verdere samenwerking met dit land te onderzoeken. De Raad wees India en Pakistan op hun verantwoordelijkheid voor stabiliteit in de regio en riep de landen op om bilaterale gesprekken te starten om onderlinge spanningen te doen afnemen.

Midden-Oosten Vredesproces

De Algemene Raad boog zich kort over het Midden-Oosten vredesproces en concludeerde dat dit zich thans in een precaire situatie bevindt. Het voorzitterschap stelde voor om op de Raad van 8 juni nader in te gaan op de ontwikkelingen in het Midden-Oosten omdat dan een beter beeld zou bestaan over de resultaten van de Amerikaanse bemiddelingspogingen. Met betrekking tot de mededeling van de Commissie inzake de tenuitvoerlegging van het interimakkoord met Israël stelde het Voorzitterschap vast dat de Commissie conform haar verantwoordelijkheid een technisch onderzoek zal instellen en dat de kwestie in juni opnieuw in de Raad aan de orde zal komen.

Terzake van vragen, gesteld tijdens het Algemeen Overleg op 20 mei 1998, van de leden Koenders, Hoekema en Vos over de mensenrechtensituatie in Israël en de Bezette Gebieden, verwijs ik naar een brief die de Kamer

binnenkort zal toegaan waarin dit onderwerp aan de orde komt. Deze brief is geschreven naar aanleiding van een verzoek van het kamerlid Rouvoet op 10 december 1997 om de Kamer op de hoogte te stellen van de naleving van de mensenrechten in de Palestijnse Gebieden en over de vervolging van christenen aldaar.

Middellandse-Zeebeleid

De Raad ging zonder debat akkoord met de informele notitie voor de lidstaten die het Voorzitterschap had gemaakt ter voorbereiding op de informele ministeriële bijeenkomst van de Ministers van Buitenlandse Zaken van het Euro-Mediterraan Partnerschap (Palermo, 3–4 juni a.s.).

Hoewel het Midden-Oosten Vredesproces ongetwijfeld een belangrijke rol zal spelen in de besprekingen te Palermo, heeft het Voorzitterschap goede hoop dat de conferentie hierdoor niet «gegijzeld» zal worden.

Verslag Top EU-VS

De Raad ging zonder debat accoord met de schriftelijke conclusies (bijgevoegd)[1] van het Voorzitterschap terzake de EU-VS Top d.d. 18 mei jl. De Raad neemt daarin kennis van de besluiten en verklaringen van de Top, in het bijzonder ten aanzien van de kwestie van de Amerikaanse sanctiewetten Helms-Burton en d'Amato, alsmede van het Transatlantic Economic Partnership. Tevens bevestigt de Raad de unilaterale verklaring (annex bij conclusies) met betrekking tot de voorwaarden waaronder het met de VS overeengekomen pakket van maatregelen inzake Helms-Burton/d'Amato in werking kan treden en blijven.
Genoemd pakket maatregelen bevat de volgende elementen:

1. een understanding met betrekking tot disciplines ter versterking van investeringsbescherming. In dit document maken EU en VS bilateraal afspraken over hoe om te gaan met toekomstige investeringen in illegaal onteigende eigendommen;
2. een politieke verklaring, waarin EU en VS afspreken dat unilaterale economische sancties uitsluitend gericht zullen zijn op het land dat doelwit is van het beleid;
3. een non-paper van de VS waarin toezeggingen worden gedaan voor het verstrekken van ontheffingen, nu en in de toekomst, onder de d'Amato-wet;
4. de eerder genoemde unilaterale verklaring van de EU.

Verslag Top EU-Canada

De Raad nam zonder debat kennis van de positieve uitkomsten van de EU-Canada Top d.d. 14 mei jl., waaronder de ondertekening van een Wederzijds Erkenningsacoord, alsmede de vooruitzichten voor overeenkomsten in 1998 op het gebied van o.a. veterinaire equivalentie en samenwerking op het gebied van nucleair onderzoek.

EU/Rusland

Het Voorzitterschap gaf een bondig verslag van de vrij korte EU-Rusland Top van 15 mei jl. die vooral in het teken stond van economisch gerelateerde onderwerpen. Een relatief groot deel van de tijd werd door President Jeltsin ingenomen om een lans te breken voor erkenning van Rusland als markteconomie en voor toelating tot de WTO.

[1] Ter inzage gelegd bij de afdeling Parlementaire Documentatie.

G7/G8 Top

De Raad nam zonder discussie kennis van het rapport van MP Blair over de G7/G8 Top, die op 15–17 mei 1998 plaatsvond te Birmingham. Tijdens de G7/G8 Top werd o.a. gesproken over de door India ondernomen kernproeven en de daaruit voortvloeiende veiligheidssituatie in Zuid-Azië, de crisis in Indonesië, de financiële crisis in Azië, het instellen van een monitoringsysteem voor financiële markten, werkgelegenheid en herstructurering van schulden van ontwikkelingslanden.

Soedan

De Raad wijdde een debat aan de situatie in Soedan, waarbij algemeen is gepleit voor meer politieke aandacht en actievere ondersteuning van het vredesproces. Dit zou kunnen plaatsvinden door Trojka-bezoeken aan Khartoum, Nairobi (waar IGAD is gevestigd) en de IGAD hoofdsteden.

Een aantal lidstaten wees er op dat het niet de bedoeling was dat de EU via de Trojka-bezoeken een bemiddelende rol zou gaan spelen. Ook Nederland was van mening dat voor de EU slechts een faciliterende rol is voorzien. De Raad heeft uiteindelijk nog geen standpunt ingenomen over het sturen van een Trojka.

Het voorzitterschap heeft gesuggereerd dat de lidstaten een inbreng kunnen hebben in het Soedan-IGAD Partners Forum dat op 17 en 18 juni a.s. in Den Haag zal plaatsvinden.

Azerbaidjan

De Algemene Raad volstaat met de vaststelling dat voor het Commissievoorstel voor financiële bijstand aan Azerbeidjan (van 30 MECU, gift over drie jaar tot dekking van de begrotingsuitgaven voor het sociale vangnet) belangstelling bestond. Het voorstel wordt dezer dagen door het Monetair Comité verder besproken.

Indonesië

De Algemene Raad besprak de situatie in Indonesië en gaf aan bereid te zijn Indonesië te steunen bij politieke en economische hervormingen. De Raad spoorde president Habibie aan het momentum van politieke hervormingen vast te houden om te komen tot een meer verantwoordelijke en transparante democratische regeringsvorm. De Raad verwelkomde de aankondiging van vervroegde verkiezingen, die vrij en eerlijk moeten zijn. De Raad riep president Habibie op oppositionele groepen en de civil society actief te betrekken bij politieke hervormingen. In dit verband verwelkomde de Raad de vrijlating van Muchtar Pakpahan en Sri Bintang Pamungkas en riep op tot vrijlating van alle politieke gevangenen in Indonesië.
De Raad verwelkomde de aankondiging van president Habibie dat Indonesië zijn buitenlandse verplichtingen zal blijven nakomen en riep op tot continuering van de economische hervormingen in samenspraak met de Internationale Financiële Instellingen.

De Raad riep het Indonesische volk op door te gaan met het vreedzaam kenbaar maken van zijn mening en onderkende de moeilijke economische situatie van Indonesië. In dit kader werd door de Raad het belang van humanitaire hulp van de EU en haar Lidstaten aan Indonesië onderkend, waaronder ook humanitaire hulp aan Oost Timor.

M.b.t. de situatie in Oost-Timor riep de Raad Indonesië op zich constructief op te stellen t.a.v. de pogingen die onder auspiciën van de Secretaris-Generaal van de VN ondernomen worden om te komen tot een eerlijke, integrale en internationaal aanvaardbare oplossing van het vraagstuk Oost-Timor, alsmede t.a.v. het voorgenomen bezoek van de EU Troika.

Turkmenistan

En marge van de Algemene Raad vond de ondertekening plaats van de Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst (PSO) tussen de EU en Turkmenistan. Namens de EU tekenden Commissaris Van den Broek (voor de EG) en de ministers van Buitenlandse Zaken (voor de lidstaten). In hun toespraak wezen Minister Cook en Commissaris Van den Broek op het belang van de PSO als instrument voor de verdieping van de betrekkingen tussen Turkmenistan en de EU. Namens Turkmenistan tekende Minister van Buitenlandse Zaken Shikhmuradov. Shikhmuradov beaamde het belang van de PSO voor de (democratische en economische) ontwikkeling van Turkmenistan. Daarnaast merkte hij op dat Turkmenistan zich bij het nemen van belangrijke infrastructurele beslissingen (pijpleidingen voor transport olie en gas) vooral zal laten leiden door economische overwegingen.